

Festivalul Internațional „George Enescu”: Așteptându-l pe OEDIPE

(Grigore Constantinescu – 4 septembrie 2017)

Singurele montări cu „Oedipe” de Enescu pe care le-am văzut, exceptând formulele concertante, au fost dăruite publicului bucureștean după 1958. Era, la acea vreme, prima ediție a Festivalului Enescu. După mai mult de patru decenii, fără a enumera sau fără a compara realizări anterioare, este firesc să ne gândim ce ne oferă „Oedipe”, în primele zile ale Festivalului Internațional din septembrie 2017.

Am trăit cu toții ambianța premierei românești a capodoperei, eveniment tulburător care, chiar după mai bine de o jumătate de veac, stăruie în memoria noastră, sub bagheta lui Constantin Silvestri, în viziunea lui Jean Rânzescu, protagonist fiind mărețul David Ohanesian. Într-un fel, impresiile de atunci rămân statornice pentru spectatorul român fără experiențe teatrale externe. Am urmărit spectacolul de acum, altul decât cu decenii în urmă. Poate reținem dimensiunile inspirației celor care își încercaseră, mai de aproape, spiritul și semnificația intenționalității contemporanilor noștri de atunci (regizorii Cătălina Buzoianu, A.I. Arbore, Andrei Șerban, Petrică Ionescu), adăugându-se senzația că decupajul de bază împărțea lumea teatrului în secțiuni diferite. Recursul la memorie se impune și de-a lungul spectacolelor ce vor veni, compensând, amplificând sau reducând primele impresii.

Gongul inaugural al deschiderii Festivalului Internațional „George Enescu”, ediția 2017, a răspândit generos ecoul personalității lui Vladimir Jurowski, Maestrul dirijor ce și-a asumat și misiunea de director al evenimentului festivalier, la pupitrul renumitei „London Philharmonic Orchestra” . Privind în trecutul evocat, acest moment inaugural întrecește lupta lui Mihai Brediceanu, directorul din timpul premierei, pentru a impune la scară internațională capodopera enesciană „Oedipe”, o pildă singulară de devotament pentru muzica românească, ca ideal major al destinului spiritual național. În calitate de director al Operei bucureștene, începând din 1959, Mihai Brediceanu a întreprins numeroase acțiuni pentru a continua consecvent reprezentarea pe marile scene a capodoperei enesciene, montată pe prima scenă lirică a țării.

În cuprinsul arhiplinei Săli a Palatului, sâmbătă seara, în deschiderea Festivalului, capdopera muzicală a antichității s-a desfășurat convingându-ne de autenticitatea trăirii complexe, asumate de umanitate în confruntarea cu Destinul. Remarcabilă fidelitatea și respectul față de textul libretistului Edmond Flegg și a sa versiune în limba franceză. În acest scop, o nouă modalitate de interpretare a spectacolului de operă a aparținut regizorului român Carmen Lidia Vidu, căreia Vladimir Jurowski i-a popos, pentru premieră, formula de „Proiecții Multimedia Live”. Este cazul unor imagini explicative, posibil pleonastice, plasate în derulare filmică de lungmetraj, ce au putut fi urmărite în grade diferite de către public (efect imagistic ce va mai reveni și în alte programe de concerte).

Vorbind despre secțiunile diferite care împart lumea teatrului muzical, am urmărit o viziune combinatorie a vizualului cu teatralul, pe de o parte, și o asumare a muzicalului pe de altă parte. Concluzia convingătoare poartă, însă, semnătura experimentului interpretativ Vladimir Jurowski - autenticitatea enesciană a tempourilor, orchestrației, dominantei dramaturgiei muzicale, amplexarea scenică „non statică” a muzicalității. Acest impunător dirijor a re trăit partitura, supunând gestului

și concepției sale superba execuție a compartimentelor orchestrei londoneze, precum și a Corului Filarmonicii bucureștene (Ion Iosif Prunner), a Corului de Copii Radio (Voicu Popescu), la care s-a adăugat și pregătirea muzicală (Tiberiu Soare). Viziunea de ansamblu a șefului de orchestră avea să se reediteze, ieri seara, în concertul următor al Orchestrei Londoneze, demonstrație elocventă a măiestriei și temperamentului lui Jurowski.

Pentru publicul care a asistat la „Oedipe”, demonstrația aceasta a completat impresiile marcante ale lui Vladimir Jurowski și susținerea simfonică prestigioasă a orchestrei britanice. Pentru distribuția acestui „Oedipe” au fost selectate și îndemnite spre studiul partituri, rolurilor, mai multe personalități remarcate în ansamblurile scenico-teatrale. Primordial, s-a impus o creație bine condusă vocal, interpretativ, în rolul titular, bas-baritonul Paul Gay, urmat în apropiere de personajul Tiresias, violent ca marcă teatrală, creat de bas-baritonul Sir Willard Whitte, și de baritonul Christopher Purves (Creon). La rang egal coloristic și simbolic, cheie a tragediei antice, mezzo-soprana ungară Ildiko Kolmosi – Sfinxul – a fost impresionantă în acest context. Personajele narațiunii, solicitate dintre interpreții români, au avut utilitate expresivă și decorativă, precum realizarea Ruxandrei Donose în Iocasta; amintim și personaje episodice, precum Păstorul, Marele Preot, Străjerul, Laios, Antigona, Meropa, care au întregit figurația narațiunii.

Noi, urmașii lui George Enescu, care am vizionat acest „Oedipe”, am constatat la finalul concertului – spectacol, recunoașterea unei noi vieți a capodoperei, în favoarea perenității geniului enescian.